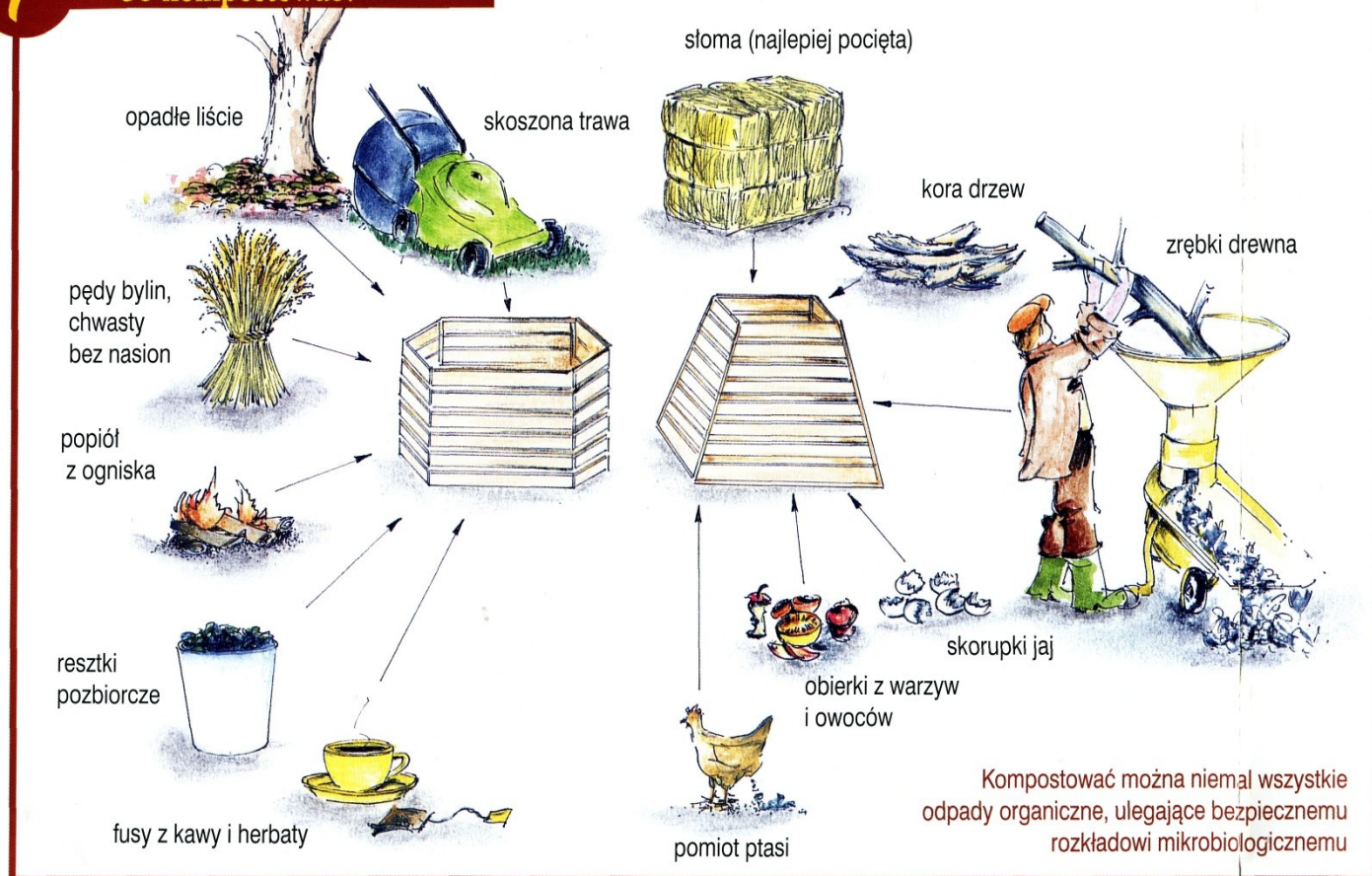

JAK ZROBIĆ DOBRY KOMPOST

1

Co kompostować?

2 Dodatki do kompostowanego materiału

- **glina lub żyzna gleba ogrodowa** (25-30 litrów/m³ materiału) – ułatwiają powstanie cennych połączeń ilastohumusowych polepszających właściwości fizykochemiczne i strukturotwórcze kompostu,
- **kreda nawozowa, wapniak mielony, dolomit lub inne wapno węglanowe** (4 do 6 kg/m³ materiału) – umożliwia powstanie cennych połączeń próchnicznych wysyconych wapniem, nie stosować wapna tlenkowego (CaO)!!!
- **popiół drzewny** (3-4 kg/m³ materiału) zasobny w potas, wapń, magnez i większość mikroelementów – wzbogaca powstający kompost w składniki pokarmowe

3 Tempo przemian kompostowych

Tempo przemian kompostowych zależy od właściwej proporcji węgla do azotu, wyrażanej jako proporcja C : N. Najlepiej gdy proporcja ta wynosi 20-30 do 1 (czyli C : N = 20-30 : 1). Materiały ubogie w azot należy przekładać materiałami zasobnymi w ten składnik (patrz tab. 1)

4 Co przyspiesza kompostowanie?

- **dodatek azotu mineralnego** – np. mocznika 0,5-1,0 kg/m³ materiału
- **preparaty kompostowe** – np. Biopon Komposter

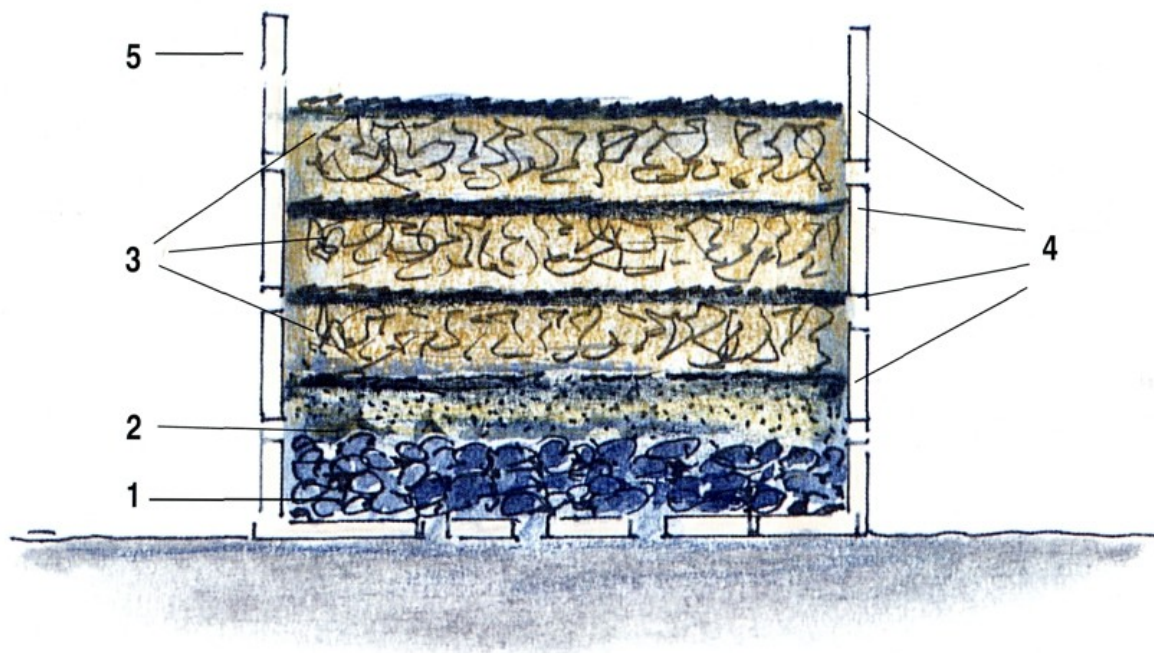
- **wyciągi z niektórych roślin** – np. z pokrzywy zwyczajnej

5 Co opóźnia kompostowanie?

- niedobór lub nadmiar wilgoci
- niedotlenienie kompostowanego materiału
- duża ilość materiałów zawierających garbniki (tab. 2)

6 Rodzaje i właściwości wytwarzanego kompostu

- **kompost mieszany** (tradycyjny) ma trwałą, próchniczną strukturę, odczyn zbliżony do obojętnego (pH 6,0-7,0) oraz korzystny stosunek węgla do azotu (C : N = 15-20 : 1). Nadaje się do nawożenia wszystkich roślin, z wyjątkiem gatunków kwasolubnych.
- **kompost z liści** (tzw. „ziemia liściowa”) ma lekko kwaśny lub obojętny odczyn i trwałą gruzelkową strukturę. Jest stosunkowo ubogi w składniki pokarmowe, przewiewny i ma duże zdolności magazynowania wody. Przydatny jako podłoże do wysiewu lub pikowania roślin oraz jako komponent do wytwarzania podłoży mieszanych.
- **kompost z igliwia, kory i trocin bez dodatku wapna** (tzw. „ziemia wrzosowa”) ma trwałą strukturę, niski odczyn (pH 3,5-4,5) i niewiele składników pokarmowych. Jest idealnym podłożem dla roślin kwasolubnych (np. rododendrony, wrzozy, wrzośce, borówka amerykańska) lub jako komponent obniżający odczyn podłoży mieszanych.

- 1 – drenaż z rozdrobnionych gałęzi i pędów
- 2 – wstawka pochłaniająca z dojrzałego kompostu (15–20 cm)
- 3 – kompostowany materiał (15–20 cm)
- 4 – cienka warstwa gliny lub ziemi ogrodowej
- 5 – ażurowa ściana skrzyni kompostowej

8. Stosowanie kompostu

- **Przedwegetacyjnie** – nawóz rozprowadza się równomiernie po zagonach w dawce 4-6 l/m² i przekopuje na głębokość 10-20 cm
- **punktowo** – podczas sadzenia drzew i krzewów (tzw. „zaprawianie dołków”): na dno wykopanego dołka wrzuca się 2-3 łopaty dojrzałego kompostu i miesza się go z glebą. Wybraną ziemię miesza się z kompostem w proporcji 1 : 1, po czym na dnie usypuje się niewielki kopczyk, na którym rozkłada się równomiernie korzenie sadzonej rośliny; pozostałą ziemię wzbogaconą kompostem zasypuje się dołek,
- **pogłównie** – dojrzały kompost rozprowadza się równomiernie wokół roślin w dawce 2-3 l/m², po czym płytko miesza się go z wierzchnią warstwą gleby.

Tab 1. Proporcje węgla (C) do azotu (N) w kompostowanych materiałach

Materiały zasobne w azot	Stosunek C : N	Materiały ubogie w azot	Stosunek C : N
Resztki warzyw, ścięta trawa	12-20 : 1	Papier	700-1000 : 1
Rośliny motylkowe	13-15 : 1	Trociny	300-500 : 1
Młode chwasty	15-20 : 1	Słoma	50-100 : 1
Odpadki kuchenne	15-25 : 1	Igliwie sosnowe	80-85 : 1
Obornik	20-35 : 1	Łodygi kukurydzy	60-65 : 1
Dojrzałe chwasty	20-40 : 1	Igliwie świerkowe	47-53 : 1
Resztki owoców	25-35 : 1	Kora	35-40 : 1

Tab. 2. średnie zawartości garbników w przykładowych materiałach

Materiał	Zawartość garbników
Kora sosnowa	5-8 %
Liście brzozy	8-9 %
Liście olchy	11-13 %
Kora świerkowa	10-12 %
Kora dębu	10-15 %
HJerbata	17-20 %
Liście orzecha włoskiego	30-35 %

PROBLEMY POJAWIAJĄCE SIĘ PODCZAS KOMPOSTOWANIA I ICH ROZWIĄZYWANIE

Problem	Prawdopodobna przyczyna	Rozwiązanie problemu
Nieprzyjemny zapach zjełczanego masła, octu lub zgniłych jaj	Niedobór tlenu, spowodowany nadmiernym z biciem materiału lub nadmiarem wilgoci	Napowietrzyć kompostowany materiał, dodać do kompostownika materiałów rozluźniających i chłonących wilgoć
Czuć ulatniający się amoniak	Nadmiar azotu	Wymieszać kompostowany materiał z dodatkami ubogimi w azot (trociny, kora, liście drzew)
Materiał nie zagrzewa się	Niedobór azotu	Wymieszać kompostowany materiał z dodatkami zasobnymi w azot (np. pomiot ptasi, pocięte rośliny motylkowe)
	Niedobór wilgoci	Polać kompostowany materiał 5% roztworem mącznika (0,5 kg nawozu na 10 litrów wody na 1 m ³ materiału), poleć kompostowany materiał wodą
	Za mała objętość materiału	Dodać więcej materiału do kompostowania
	Za niska temperatura otoczenia	Kompostownik należy okryć grubą warstwą materiałów izolujących (np. liści, suchej trawy, tkanin naturalnych)
Nie rozłożone są brzeżne partie materiału	Nadmierne przesuszenie	Wymieszać materiał układając słabo rozłożone części do środka kompostownika oddzielić części podczas rafowania kompostu i ponownie przeznaczyć do kompostowania
W gotowym kompoście są partie nierozłożonego materiału	Nadmierna zwięzłość (z bicie) materiału, nierównomierne napowietrzenie	Oddzielić nierozłożone części materiału podczas rafowania kompostu, rozluźnić je i przeznaczyć do ponownego kompostowania
Przy kompostowniku pojawiają się muchy, myszy, szczury	Do kompostowania przeznaczono niewłaściwe materiały (np. odpadki mięsa, tłuszczów, kości)	Usunąć niewłaściwe materiały z kompostownika lub przykryć grubą warstwą materiału ubogiego w składniki (np. trocin, drobnej kory)
Na kompostowniku częstymi gośćmi są ptaki	Kompostowanie niewłaściwego materiału (np. odpadki mięsa, tłuszcz, kości)	Powstający kompost należy okryć grubą warstwą materiału (np. wysuszonej trawy, wiórów drzewnych lub grubą tkaniną)